

ชื่อเรื่อง การศึกษาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการพ้นสภาพการเป็นนิสิต
ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผู้วิจัย นายสวัสดิ์ วิชระโกชน์

หน่วยงาน กองทะเบียนและประมวลผล สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ปีที่พิมพ์ 2562

บทคัดย่อ

การพ้นสภาพการเป็นนิสิตก่อนระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดเป็นความสูญเสียเปล่าทางการศึกษา
ที่มหาวิทยาลัยมหาสารคามให้ความสำคัญในการพัฒนาแนวทางเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
อย่างเป็นระบบ เป็นรูปธรรม และสามารถลดการพ้นสภาพการเป็นนิสิตลงได้ การวิจัยในครั้งนี้
มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการพ้นสภาพ
การเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรี
ที่มีความเสี่ยงต่อการพ้นสภาพความเป็นนิสิต 2) เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข
ปัญหาการพ้นสภาพการเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตามความคิดเห็น
ของอาจารย์ และ 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการพ้นสภาพ
การเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 4,263 คน
ประกอบด้วย 1) นิสิตระดับปริญญาตรีที่มีความเสี่ยงต่อการพ้นสภาพการเป็นนิสิต จำนวน 2,474 คน
และ 2) อาจารย์ จำนวน 1,789 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่รวมอภิปรายและระดมความคิดเห็น
จำนวน 65 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ และนิสิต
ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม จำนวน
2 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. นิสิตมีความคิดเห็นวามหาวิทยาลัยมีปัญหาในเรื่องการพ้นสภาพการเป็นนิสิต
ในระดับปริญญาตรี โดยมีสาเหตุมาจากการมีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด
นิสิตไม่สามารถปรับตัวสำหรับการเรียนในระดับอุดมศึกษา และมหาวิทยาลัยไม่มีกระบวนการติดตาม
ดูแล และช่วยเหลือนิสิตอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ นิสิตไม่แน่ใจว่าปัจจุบันมหาวิทยาลัย
มีวิธีการหรือการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการพ้นสภาพการเป็นนิสิตในระดับปริญญาตรี
ซึ่งในอนาคตมหาวิทยาลัยมหาสารคามควรมีกิจกรรม/โครงการเพื่อดูแลและให้ความช่วยเหลือนิสิต
ที่มีผลการเรียนต่ำให้มีผลการเรียนดีขึ้นและสามารถสำเร็จการศึกษาได้ มีการพัฒนาระบบ
การให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เกี่ยวข้องให้เป็นรูปธรรมและมีแนวทางการดำเนินการ
ที่ชัดเจน และมีกระบวนการติดตาม ดูแล และช่วยเหลือนิสิตอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม

2. อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามหาวิทยาลัยมีปัญหาในเรื่องการพันสภาพการเป็นนิสิตในระดับปริญญาตรี โดยมีสาเหตุมาจากการมีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด นิสิตไม่สามารถปรับตัวสำหรับการเรียนในระดับอุดมศึกษา และไม่มีเงิน/ทุนการศึกษาสำหรับชำระค่าเล่าเรียนและใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ อาจารย์ไม่แน่ใจว่าปัจจุบันมหาวิทยาลัยมีวิธีการหรือการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการพันสภาพการเป็นนิสิตในระดับปริญญาตรี ซึ่งในอนาคตมหาวิทยาลัยมหาสารคามควรมีกิจกรรม/โครงการเพื่อดูแลและให้ความช่วยเหลือนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำให้มีผลการเรียนดีขึ้นและสามารถสำเร็จการศึกษาได้ มีกระบวนการติดตามดูแล และช่วยเหลือนิสิตอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม จัดกิจกรรม/โครงการเพื่อการเตรียมความพร้อมและการปรับตัวในมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยควรปรับเปลี่ยนกระบวนการคัดเลือกหรือการรับบุคคลเข้าศึกษาต่อให้มีคุณภาพ

3. แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการพันสภาพการเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มี 7 วิธี ประกอบด้วย 1) มหาวิทยาลัยควรกำหนดระบบกลไกการให้คำปรึกษาและติดตามผลการเรียนของนิสิตที่มีความเสี่ยงต่อการพันสภาพการเป็นนิสิต เพื่อให้มีการดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน 2) คณะและหน่วยงานที่จัดการศึกษาหรือรับสมัครบุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีควรเพิ่มช่องทางการรับสมัครผู้เข้าศึกษาต่อที่หลากหลาย และเพิ่มช่องทางการรับสมัครสำหรับนิสิตที่เคยศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย 3) มีการแจ้งข้อมูลและรายชื่อนิสิตที่คาดว่าจะพันสภาพการเป็นนิสิตไปยังคณะ และหน่วยงาน เพื่อดำเนินการติดตามนิสิต 4) กำหนดช่องทางการตรวจสอบข้อมูลผลการศึกษาของนิสิตผ่านระบบบริการการศึกษา โดยผู้ปกครองสามารถแจ้งความประสงค์การเข้าสู่ระบบมายังมหาวิทยาลัยเป็นรายบุคคล 5) มีการแจ้งสถานะการพันสภาพการเป็นนิสิต การลาพักการเรียน และการลาออก ไปยังผู้ปกครองเพื่อรับทราบและหาแนวทางดูแลนิสิตร่วมกับมหาวิทยาลัย 6) จัดทำข้อมูลการถาม - ตอบปัญหาหรือการดำเนินการในเรื่องวิชาการผ่านระบบบริการการศึกษาสำหรับนิสิต และ 7) มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลการจัดเก็บหมายเลขโทรศัพท์ของนิสิตที่เป็นปัจจุบัน เพื่อให้คณะ หน่วยงาน หรือผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ได้

โดยสรุป การดำเนินการตามแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการพันสภาพการเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีคณะ หน่วยงาน ผู้เกี่ยวข้อง และรายละเอียดจำนวนมาก ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ กำหนดวิธีการและขั้นตอนที่ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินการเกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรม ยั่งยืน และสามารถลดจำนวนนิสิตที่พันสภาพการเป็นนิสิตก่อนระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดลงได้ ต่อไป

TITLE Guidelines to Prevent and Solve Drop out Problems of Undergraduate Students at Mahasarakham University

AUTHOR Mr. Sawat Witcharapote

DIVISION Division of Registration, Office of the President, Mahasarakham University

DATE 2019

ABSTRACT

Premature student dropouts is considered an education waste in which Mahasarakham University pays high attention to prevent and solve the existing problems systematically, impartially and practically with the final goal to minimize the numbers of dropped out students. This research aimed to 1) study the attitudes of the students who are at risk dropping out about the preventive guidelines and solutions of the students dropping out in case of undergraduate students at Mahasarakham University; 2) investigate the attitudes of the lecturers about the preventive guidelines and solutions of the students dropping out in case of undergraduate students at Mahasarakham University and 3) develop the preventive guidelines and solutions of the students dropping out in case of undergraduate students at Mahasarakham University. Population in this research covered 4,263 people categorized into 1) 2,474 undergraduate students who are at risk dropping out, 2) 1,789 lecturers and 3) 65 informants including of executive staff, home room advisors, parents staff and students. They were retrieved from purposive sampling technique. Research instruments included of two questionnaires. Statistics used in data analysis was percentage.

The results of the research explained as follows :

1. Students agreed with that the university had undergraduate student dropout problems and the causes were low academic achievement, inadaptability of oneself to university academic life, and the university's inadequate monitoring support system. However, the students were uncertain about the existence of such system to prevent and rectify the dropping out students. In the near future, the university is advised to arrange activities or projects to look after and assist the low academic

achievement students in order to be improved and successful in graduation. Moreover, advisory system should be developed with explicit procedure, monitoring and supports.

2. Lecturers believed that the university having undergraduate student dropout problems due to low academic achievement, being inadaptable to the university life and financial difficulty as being unable to afford tuition fee or daily expenses. Nevertheless, the lecturers are also hesitant about the university dropout procedure and preventive conduct. Therefore, Maharakham University is suggested to arrange activities or projects to look after and assist the low academic achievement students in order to be improved and successful in graduation. Moreover, monitoring system should be developed with explicit procedure to assist the students; the projects may include preparation and adjustment to university life and the university is highly recommended to modify or improve recruitment process for better quality.

3. Guidance and solution to prevent dropout problems among the undergraduate students at Maharakham University consisted of 7 approaches; 1) the university assign systems and mechanisms of advisory and following up of the undergraduate students who are at risk of dropping out for a unity conduct, 2) faculties and departments which arrange education management or student recruitment in undergraduate level should increase channels of recruitment and consider stop-out method to practice, 3) lists of students who are at risk of dropping out should be reported to the faculties and departments involved to follow up students, 4) assign channels to check academic results for the student parents who apply their intention to access the system, 5) inform conditions of students who are about to end the studentship, withdrawing and resignation to their parents in order to co-work with the university, 6) create questions and answers or academic information section on online system for students, and 7) develop student demographic database and allow the faculties and the department concerned to access it.

In conclusion, to proceed following guidelines to prevent and solve dropout problems among the undergraduate students at Maharakham University involves several faculties, departments, people and abundant details. Therefore, the university should plan systematically and assign explicit process and methods to execute achievable outcomes in reducing the premature dropout student rates sustainably.